

E: Kapnak-e visszajelzést vagy kritikát a tankönyveikről?

R A: Elég gyakran találkozunk azokkal, akik a mi könyveinkkel dolgoznak. Mintegy 60%-ukkal minden évben legalább egyszer személyes kontaktus is létrejön azokon az egy napos továbbképzéseken, melyeket az ország 8–10 pontján tartunk Miskolctól Pécsig, és Debrecenről Győrig. Évente egyszer-kétszer felkerekedünk a feleségimmel, mint a vándorcirkuszosok, s reggeltől délutánig mindenütt ugyanazt a műsort ugyanolyan intenzitással adjuk le, legyenek az egyik helyen 28-an, a másikon 110-en. A szereplők, a hangulat, a kérdések persze mindenütt egy kicsit változnak.

Elég nehéz a felhasználók és a szerzők között ezt a fajta kapcsolatot létrehozni, de esetenként valódi szakmai vita, párbeszéd is kialakul. Ebben segít az, hogy az iskola és az élet dolgait képesek vagyunk tanítói szemmel nézni. Előfordult már, hogy több tanító javaslatára változtattunk egyik nyelvtani falitáblánk szóanyagán.

Felhívott pl. az egyik iskolaigazgató, s azt tanácsolta: változtassuk meg a kiadó nevét, mert ő ugyan tudja, hogy a ROMI-SULI a Romankovics névből adódik, meg már hallott is minket előadni, de az iskolájukban a ROMI-SULI katalógusunkat – fellapozás, kibontás nélkül – azzal a megjegyzéssel vágták a sarokba, hogy nekik ez nem kell, mert ők nem cigányok. Mit válaszoltahamm? Hogy ez az előítéletes gondolkodás nem minket minősít. Most – immár öreg tankönyvcsinálóként – is csak azt tudom mondani, mint 30 évesen: ne a nevünk, származásunk, életkorunk alapján minősítsenek, hanem aszerint, hogy mit tettünk le az asztalra. Helyettünk a könyvek beszélnek, azokba van belerejtve, mit gondolunk életről, iskoláról...

(Az interjút Kardos Lászlóné készítette)

„Mi azt gyártjuk, amit az iskolák kérnek”

Simon István, a Konzept-H Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft.
ügyvezető igazgatója

Educatio: Mikor jött létre a kiadó?

Simon István: Kiadónk mintegy 10 éves múltra tekint vissza, Bt-ként indult, jelenleg Kft. formájában működik. Ma hozzávetőlegesen 120-féle kiadványt jelentetünk meg évente. Az ország iskoláinak több mint a fele a megrendelőnk. Elsősorban a gimnáziumok, a szakképző iskolák és az általános iskolák felső tagozatos tanulói számára készítünk tankönyveket. Arra törekszünk, hogy tartalmukban és küllemükben is tartós tankönyveket, színvonalas, minősigi kiadványokat adjunk ki. Jelenleg öt főállású és számos külsős munkatársunk van.

E: Ki hozta létre a kiadót, milyen előzményekkel?

S I: Korábban iskolaigazgató voltam. A vállalkozást feleségimmel együtt hoztuk létre, aki szintén pedagógus. Nyomdaipari vállalkozásként indultunk, és reklámtevékenységgel is foglalkoztunk. Ezt követően mind több kollégá kerestet meg bennünket tanulóknak, tanároknak írott könyvekkel, segédanyagokkal, melyeket kiadtunk és gondoztunk. Egy idő után teljesen a tankönyvkiadás felé fordultunk, reklámtevékenységünket egy kollégánk folytatta. Ennek is volt köze az oktatáshoz, hiszen egy olyan taneszközkatálogust hoztunk létre, mely a maga nemében páratlan volt nemcsak az országban, de Európában is. Nem véletlen, hogy egy évtizede semmit sem veszített népszerűségéből. A nyomdaipari és reklámtevékenység

teremtette meg azt az anyagi alapot, amelyet tankönyvfejlesztésre fordíthattunk, és egy gyors piaci növekedést tett számunkra lehetővé.

E: Tehát rövid idő után már a tankönyvkiadás felé indulnak?

S I: Így van. Hat-hét évig másodállásban működtünk, és egy dolgozók általános iskolájának voltam akkor az igazgatója, ami azért volt szerencsés, mivel ott késő délután kezdődött a munka, így egész nap a vállalkozás dolgaival foglalkozhattam. Igaz, hogy ez rendkívül meghatékony volt, hiszen 14–15 órát dolgoztunk éveken át.

Törekvésünk mindenkorban volt, hogy ne alvállalkozók, hanem kiadói munkatársak végezzék a munka minden részterületét. Így a tartalmi szerkesztés, a fotók nagy része, a grafikai munkák, a szövegtöredelés, a műszaki szerkesztés, a képfeldolgozások mind-mind kollégáink munkája, a nyomdákba már kész filmeket adunk. Ehhez a legkorszerűbb technikai eszközököt vásároltuk, így biztosítva van az a szakmai és technikai háttér, mely feltétele a jó minőségű könyvek készítésének.

Kiadónk gyengesége a marketing munka. Ma a termékek, így a tankönyvek megismertetése a vásárlókkal nagyon költséges. A legnagyobb kiadók direkt marketing tevékenysége ma még rendkívül sikeres, de ez az út számunkra anyagi okok miatt nem járható. Mind több kiadó tart fenn ún. referensi hálózatot. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy pedagógusokat alkalmaznak, akik nap mint nap járják az iskolákat, bemutatják a kiadó termékeit, és személyes kapcsolatok kiépítésével minden több kollégát igyekszene megnyerni kiadójuk tankönyveinek használójául. Mi abban bízunk, hogy az ügynökök számának növekedésével együtt válik ez a módszer minden terhesebbé a pedagógus kollégáknak, és ismét a kevésbé rámenő reklámstrategiák lesznek eredményesebbek.

E: Mekkora tőkével indulnak?

S I: Százezer forint alaptőkével indítottuk a vállalkozást, ami akkortájt elég volt egy betéti társaság alapításához és kezdeti működtetéséhez. Ötleteinkkel és újszerű elgondolásainkkal igyekeztünk pénzt teremteni. A reklámparban nem volt szükség nagy tőkére, mert általában előre finanszírozott a partnercégek. A tankönyvkiadás is igen jó és biztos üzletnek bizonyult az első időszakban, bár ott rendelkezni kellett azzal a tőkével, mely a könyvek előállításának fedezete volt. Szó szerint tankönyvínség volt; bármilyen kiadványt készítetünk, szinte biztos volt a siker, pedig szakmailag, és műszaki kivitel tekintetében azok a könyvek messze voltak még mai tankönyveinktől. Ma egy új tankönyvből az első évben jó ha 3–400 db-ot eladtunk. Ma már a pedagógusok válogatnak, meg kell velük ismertetni a könyveket, ami költséges és időigényes feladat. Később a piacon egyre több kiadó-vállalkozás jelent meg, miközben a tankönyvárak jelentősen elmaradtak az európai vagy világpiaci ártól. A tankönyvek árának emelkedése így is komoly feszültségeket okozott, és okoz ma is, hiszen az emberek megszokták a tízforintos könyveket, a rendszerváltozás előtt ugyanis csak egy jelképes téritési díjat fizettünk, a tényleges költségeket az állam fedezte. Sajnos ez ma már nem így van, de a nyugat-európai árszínvonalnak a magyarországi tankönyvár ma is csak a töredéke, annak ellenére, hogy mind a papír, mind pedig a nyomdal műveleti árai nálunk is megfelelnek a világpiaci árnak. Ugyanakkor teljes felelősséggel ki merem jelenteni, hogy könyveink színvonala minden tartalmi, minden a kivitelezés tekintetében állják a versenyt a külföldi kiadványokkal.

E: Hogyan alakul a nyereségük?

S I: A korábbi években még tudtunk szerény nyereséget produkálni, igyekeztünk rendkívül gazdaságosan dolgozni. Az idei évben azonban rendkívül komoly nehézségekkel kellett megküzdenünk. Mindössze 8–10%-os tankönyváremelés történt, a papírárak viszont 42%-kal

emelkedtek az előző évihez képest. Ez rettentő nehéz helyzet elé állított minket. Már novemberben meg kellett hirdetnünk a könyvárat, módosítani pedig az árrobbanást követően nem lehetett. A cellulóz világpiaci árának növekedése sajnos a mai napig sem állt meg. A legnagyobb kiadókat ez még nem érintette, mivel képesek voltak előre megvásárolni a papírt, most viszont már nekik is számolniuk kell ezzel. Ismereteink szerint egyetlen termék ára sincs olyan messze a világpiaci ártól, mint a tankönyv, és ha legalább közelíteni nem tudjuk az árakat, akkor a hazai tulajdonú kiadók tönkre fognak menni.

E: A külföldi kiadók csak a nyelvkönyveket adnak ki?

S I: Nem, számos magyar kiadót vásároltak meg az utóbbi években a multinacionális cégek, így a legkülönbözőbb területeken adnak már ki tankönyveket.

E: Miért működnek a külföldi tulajdonú vállalkozások stabilabban?

S I: A külföldi tulajdonban lévő tankönyvkiadó vállalkozások hozzáink hasonlóan működnek. Nem ismerjük a mérlegüket, de biztos, hogy nem tudnak nagy nyereséget produkálni, sőt, előfordulhat hogy veszteségesek. De mivel óriási világcégekről van szó, nekik akár egy évtizedes magyarországi veszteség sem okozhat gondot. Tisztában vannak azzal, hogy az Európai Unióba való belépést követően a magyarországi bérviszonyok felzárkózásával a tankönyvárat is magasabbra fognak emelkedni. Ők hosszú távon gondolkodhatnak. A jelenlős profit reményében akár egy évtizedig is el tudják viselni a veszteségeket, mert azt befektetésnek tekintik. Mint közismert, a külföldi befektetők adókedvezményt is kapnak, így a helyzetük ebből a szempontból is kedvezőbb, mint a miénk. Tehát ma a verseny közel sem egyenlő esélyekkel folyik. Nem véletlen, hogy mind több hazai céget adnak el. Amelyik kiadóvezető úgy látja, hogy hosszabb távon veszteségesse válik cégének tevékenysége, legjobb védekezési reflexként igyekszik túladni rajta.

E: A nyomtatást is a kiadó vézi?

S I: Nem, ezzel a tevékenységgel felhagytunk. A munkánk úgy folyik, hogy megrendelünk vagy kapunk egy kéziratot. Ha elkészül a kézirat, akkor szakértőket bízunk meg a lektorálással. A javításokat, változtatási javaslatokat a szerkesztő egyezteti a szerzővel, majd a nyelvi lektor veszi gondjaiba a szöveget. A szerkesztő konzultál a fotóssal, ha szükséges, a grafikussal. A képek és illusztrációk elkezdődését követően lát munkához a műszaki szerkesztő. Vezetésével és a szerkesztő irányításával a műszakis munkatársak betörölnek a szöveget, beilleszik a képeket stb. Közben számos korrekciáfolyadék van. A könyvszakmát nem ismerő ember számára talán el sem képzelhető, milyen izsonyatos mennyiséggű anyag az, amit szinte betűről betűre többször át kell rágni, hogy a tankönyvben ne maradjon hiba, bár egy-egy az első kiadásokba így is számos esetben becsúszik. Ezután következik a levilágítás, ami annyit jelent, hogy egy fóliászerű anyagra visszük az oldalak minden négy alapszínét. Ez a film kerül a nyomdába.

E: Hogyan sikerül a könyveket eladni?

S I: Rendszeresen előadásokat tartanak szerkesztőink, szakembereink, szerzőink, így az érdeklődő kollégák megismерhetik legújabb könyveinket. Évi 40–50 tankönyvbemutatót is részt veszünk, ahol mód nyílik a tanárokkal való közvetlen konzultációra. Az új kiadványainkról ismertetést küldünk az iskoláknak, illetve katalógust jelentünk meg minden évben. Amennyiben gyorsan be akarunk vezetni egy könyvet, akkor a legfontosabb helyekre bizony kell küldeni egy-egy mintapéldányt.

E: Vannak olyan iskolák, amelyek stabil vevők?

S I: Igen, vannak szakmailag hozzáink kötődő iskolák, ahonnan rendszeresen visszajelzéseket kapunk, minden nagyban segíti szerzőink, szerkesztőink munkáját.

E: Mennyire állandók a szerzők?

S I: Eleinte minket kerestek meg szerzők a kézirataikkal. Ma már inkább mi adunk szerzőknek, szerzői csoportoknak megbízást egy-egy sorozat elkészítésére. Természetesen egy korrekt eredményes kapcsolat újabb és újabb közös munkára sarkallja szerzőinket. Nagyszerű szakembereket tudhatunk kiadónk mögött, egyetemi oktatók, vezető szaktanácsadók, vezetőtanárok sorát, akik kiváló munkát végeznek.

E: Milyen szerződést kötnek a szerzőkkel?

S I: Tudatosan olyan szerződéset kötünk, ami a szerzőt érdekelletté teszi abban, hogy a könyvének hosszú távon gondozója is legyen. Ezért aztán szívesen vesznek részt minden szakmai összejövetelen, és minden meghívásnak eleget tesznek. Folyamatosan gondoskodnak a tankönyvekben szükséges változtatások elkészítéséről is. Erre egyrészt a már rendszeressé vált tantervi változások, másrészt a legújabb tudományos eredmények beépítése miatt van szükség. Hozzá kell tennem, hogy ez rendkívül költséges dolog, a kiadók nehéz helyzetéhez nagyban hozzájárult a nat átgondolatlan bevezetése.

E: Vannak-e olyan területek, ahol sok a jó szerző, és lehet közüük válogatni?

S I: Érdekesek az arányok. A földrajzok például nagyon aktívak, míg matematika tankönyvből kevés van. Ennek oka szerintem az, hogy ritka az olyan szakember, aki szakszerűen fel tud építeni ötödiktől tizenkettőig évfolyamig egy matematikakönyv-sorozatot. Ehhez olyan ember kell, aki egyrészt elmelélyült ismeretekkel bír a matematikatudomány területén, emellett otthonos a fizikában és a kémiaban is, mert nagyon fontos, hogy ezeknek a tantárgyaknak a matematikai alapjai is meglegyenek. A legfontosabb azonban az, hogy rendelkezzen az átadás magas szintű képességeivel. Rendkívüli áltató képesség kell egy sorozat felépítéséhez és nagyon sokéves szakmai rutin valamennyi iskolatípusban, az általános iskolától az egyetemig. Ilyen szakember kevés van, így mi szerencsésnek mondhatjuk magunkat, Dr. Korányi Erzsébet személyében kiadónk az egyik legkitűnőbb matematika tankönyvszerzővel rendelkezik.

E: Tiszteleg a szerzők előfordulnakkal a szerzők és a kiadók közötti viszonyban?

S I: Korábban hallottam ilyen esetekről, de az utóbbi időben nem. Gondolom, ma már minden kiadó olyan szerződést köt, amely hosszú időre meghatározza a szerződő felek viszonyát. Nyolc évre kötünk szerződéset, ami igen hosszú idő. A szerzők anyagi megbecsülése is nagyon sokat változott. Régebben, amíg csak a Nemzeti Tankönyvkiadó volt a piacon, egy-egy kötetért négy évenként egyszer kaptak honoráriumot, ma évente fizetünk jogdíjat. Ahogy a kereslet-kínálat viszonyai érvényesülnek, úgy kerültek egyre kedvezőbb helyzetbe a sikeres tankönyvek szerzői.

E: Ez azt jelenti, hogy a szerző nem dolgozhat másik kiadónál?

S I: Ez egy-egy könyvre vagy sorozatra vonatkozik. Azaz ha készít a kiadónknál egy tankönyvet vagy feladatgyűjteményt, azt nem adhatja el másik kiadónak. Természetesen másikat bármikor bárkinek írhat.

E: Van-e valamelyen piacfejlesztés?

S I: Érdekes helyzet alakult ki. Az OM felmérése szerint a pedagógusok sokallják a tankönyvek számát. Ezt azért tartom furcsának, mert más területen még egyetlen embert sem hal-lottam azért panaszkodni, hogy túl nagy a választék. Senki nem kényszeríti a pedagógusokat arra, hogy a tankönyvkínálatban eligazodjanak. Ha valaki a 20 éve megszokott tankönyvet akarja használni, akkor fel sem kell lapoznia a tankönyvjegyzéket. Annyit ismer meg a kínálatból, amennyit akar. Egyébként én a tankönyvek számát nem tartom olyan soknak, hiszen például a szomszédos Ausztriában sincs kevesebb. Hozzá kell tennem, hogy

vannak speciális magyar viszonyok, amelyek a tankönyvszám növekedését okozzák. Sokféle nemzetiség el Magyarországon, ezért a nemzetiségi tankönyvek száma rendkívül magas. A másik tényező az, hogy a szakképzés tankönyvei igen szerteágazóak, Nyugat-Európában például blokkokban tanítják a szakmát, és csak később specializálódnak. A harmadik ilyen tényező a tantervi változások problémája. Így nekünk például földrajzból két sorozatunk van. Van egy a 78-as tanterv szerint és van egy nat-szerint építkező. Most készül a harmadik, a kerettanterv alapján íródó. A miniszterium valószínűleg az előző kettőt leveszi a jegyzékről, de egyáltalán nem vagyok biztos abban, hogy az előzőket nem kell a későbbi-ekben is kiadnunk. Mi ugyanis azt gyártjuk, amit az iskolák kérnek. Egy gazdasági vállalkozás nem oktatáspolitikát csinál, hanem azt termeli, amit a megrendelők óhajtanak. Úgy gondoljuk, nem a kiadó feladata, hogy a tankönyvhaseználatot meghatározza. A miniszteriumnak kell megmondania és elfogadatnia, hogy az iskolák adott évfolyamain milyen téma-köröket kell megtanítani. Mi például az akkori Művelődési és Közoktatási Miniszterium erőteljes nyomására elkészítettük a nat-os tankönyveket, összel elküldtük az iskolákba, ezután több, mint a felét visszaküldték azzal, hogy továbbra is a megszokott 78-as tanterv szerint kívánnak tanítani, ilyen könyveket kérnek. Ezt követően, mivel mi a piacból élünk, azonnal nekiláttunk a régi könyvek legyártásának, és két hét múlva mindenki azt kapta meg. Óriási veszteség volt, amit az akkori miniszterium vezetés mért ránk.

E: Van-e valamelyen különbség a különböző iskolatípusok számára készített könyvek között?

S I: Tartalmunkban, mélységiükben és kivitelükben is jelentős eltérések vannak a különböző iskolatípusok tankönyvei között. Mi az általános és szakiskolai könyveinket mindenkorábban tartós kivitelben igyekszünk előállítani.

E: Kapnak erre külön támogatást?

S I: Az hiszem, most már harmadik éve, hogy a Miniszterium pályázatot ír ki tartós tankönyvek előállítására. Mi is nyertünk pályázati összegeket már, ez azonban csak töredéke annak az összegnek, amit erre a célra fordítunk. Komoly igény van erre az iskolák részéről, erre a legjobb visszajelzés az, hogy sok esetben a vidéki iskolák megrendelnek két tankönyvet és egy osztálynyi munkafüzetet.

E: Mi a véleménye a tankönyvkiadás jelenlegi rendszeréről?

S I: Az elmúlt évtizedben minden kormány alkotott a tankönyvek kiadását és terjesztését szabályozó rendeletet. Mindkét rendeletben számos olyan elemet találtam, amely nem szolgálta sem a gyerekek, sem az iskolák érdekeit, és a kiadóknak is rendkívül hátrányos volt. Most készül a jelenlegi kormányzat szabályozása, az új tankönyvtörvény. A törvény tervezetét már láttuk, bízom benne, hogy az egyeztetéseket követően ez jobb és időtállóbb lesz, mint a korábbiak.

E: Milyen a tankönyvjaváhagyás rendszere?

S I: A kiadók vezetői gyakran érzik úgy, hogy szakmai szekértáborok harca folyik a hátukon. A korábbi összeférhetetlenségi ügyek megismétlődésének elkerülésére az Oktatási Miniszterium Tankönyv- és Taneszközöriodája gondos intézkedéseket hozott, ilyen probléma már csak elvétve fordul elő. Gondnak érzem, hogy a tankönyvek vizsgálatának szempontrendszerében számos olyan elem van, ami nagyfokú szubjektivitásra ad lehetőséget. Jómagam három szempontot tartok lényegesnek és egzaktnak egy tankönyv vizsgálatákor: tartalmazza-e maradéktalanul a tantervi anyagot, nyelvi-nyelvhelyességi szempontból kifogástalan-e a könyv, továbbá szakmailag korrekt-e a kötet. minden egyéb, a pedagógiai, a pszichológiai szempontok, tanulhatóság és taníthatóság véleményezése szubjektív. Tehát egyszerűbb, és olcsóbb jóváhagyási rendszer kellene. Ráadásul, amint a TÁRKI közelmúltban végzett felmé-

rése is megmutatta, a kollégák gyakran tömegesen nem értenek egyet a szakértők véleményével, és jóvá nem hagyott könyvekből tanítanak.

E: *Hogyan oldhatók meg ezek a problémák?*

S I: Semmiképpen sem adminisztratív módon, kényszerítve a kollégákat a „megfelelő” tankönyvek használatára. Én nem a lépten-nyomon való ellenőrzést és vizsgálódást tartom fontosnak, hanem az egyértelműen, hosszú tátra meghatározott paramétereket, amelyekhez mindenki igazodik, aki tartós piaci sikert akar. A szülők az eredményeket kérík számon a pedagóguson, nem pedig azt, hogy milyen segédeszközöket használt.

E: *Bele tudnak-e szólni a tankönyvválasztásba a szülők, pl. az árakat illetően?*

S I: A tankönyvválasztás a pedagógus feladata, hiszen az ő felelőssége az, hogy milyen az eredménye az oktatásnak. Egyébként sem érzem, hogy ez különösebben neuralgikus terület lenne. Talán azért, mert nincsenek jelentős differenciák az itthon gyártott könyvek árai között. Hiszen van egy árszint, amelyet senki nem léphet túl, de az alá sem igen lehet menni a műszaki paraméterek romlása nélkül.

E: *Mennyire felel meg a szabályozás jelenlegi rendszere Önöknek?*

S I: Amint azt már említtettem, most készül az új szabályozás, reméljük korrekt lesz. A korábbi szabályozások kifejezetten rosszak voltak, sok kárt okoztak a szakmának. Nagyon időszerű most ez a változtatás, jó lenne végre úgy megcsinálni, hogy ne kelljen egy-két év múlva megint hozzájárulni. Példának okáért a segédkönyvi jóváhagyás úgy zajlott, hogy eljárási díjat kellett befizetni, három példányt kellett benyújtani, és el kellett hozzá készíteni a dokumentációt, ami ilyenkor szokásos, szerkesztői jelentés, lektori jelentés stb. Ez igen tettek többletköltség és -munka.

A készülő szabályozásban is van egy olyan elem, amellyel a kiadók nem értenek egyet. A tervezet szerint az új tankönyveket csak iskolai kipróbálás után lehetne használni. Rendkívül rossz példával élnek ennek a javaslatnak a képviselői, arra hivatkoznak, hogy gyógyszert sem lehet kipróbálni nélkül adni embereknek. Azt azonban elfelejtik, hogy ezen az alapon kutyaiskolában vagy lóiskolában kellene kipróbálni a tankönyveket, mivel a gyógyszereket állatkísérletek keretében próbálják ki. Komolyra fordítva a szót, rengeteg hátulütője lenne egy ilyen rendszernek. Tartom annyira bölcsnek és előrelátónak az OM vezetését, hogy ezeket mérlegelve elveti ezt az ötletet, és nem utólag kíván szembesülni azokkal a súlyos gondokkal és nehézségekkel, melyek egy ilyen átgondolatlan rendelkezés következményei lennének. Azt gondolom, hogy az oktatásba eleve jó könyveket kell bevinni, és nem ott próbálhatni.

E: *Megfelelő-e a megrendelési rendszer?*

S I: A megrendelés tekintetében a nagy és a kisebb kiadók között felfogásbeli eltérések vannak. A nagy kiadók mielőbbi megrendelést szeretnének, a kisebbek későbbet. Az utóbbi években erőteljesen fejlődtek a magyar nyomdák, kapacitásban, minőségben is. Nagy mennyiségű könyvet képesek gyorsan legyártani. Mi későbbi megrendelést szeretnénk, mert nem tudunk túl korán reális árakat kalkulálni. A korai rendelés következménye a jelentős visszáru, hiszen az iskolák előbb megrendelik a könyveket, és csak azt követően történnek meg a felvételi döntések.

E: *Minden esetben a kiadó viseli a veszteséget?*

S I: Természetesen. Kötelesek vagyunk minden könyvet visszavenni, amit nem vásároltak meg a tanulók.

E: *Hogyan oldják meg a terjesztést?*

S I: Magunk terjesztünk, ezt tartjuk leghatékonyabbnak. A Magyar Postával van egy együttműködésünk, a terjesztési időszakban biztosítanak számunkra egy munkatársat, aki a hely-

színen, raktárunkban veszi fel a csomagokat, s egyenesen a csomagüzembe szállítják a kül-deményeket. A feladás másnapján az iskolában vannak tankönyvcsomagjaink. Természetesen a terjesztés költségeit is magunkra vállaljuk, ahol lehetséges, ott a házhoz szállítás költ-ségét is álljuk.

E: Említe, hogy 120 könyvvel vannak jelen a piacon. Ebből mennyi változatlan, mennyi a módosított utánnyomás és mennyi az új könyv?

S I: Az elmúlt két évben tankönyveink mintegy 30%-át fejlesztettük. Elvétve vannak olyan könyveink, melyekhez nem kellett hozzányúlni az utóbbi években, most pedig a kerettan-terv teljes átdolgozást kíván. Egy ilyen teljes körű átdolgozás rendkívül költséges, kiadónk jelentős összegű hitel felvételére kényszerült ennek következtében.

E: Melyek a legsikeresebb könyveik?

Llegsikeresebbek a szakmunkásképző iskolák tanulóinak szóló sorozataink. Sajnos azonban ebben az iskolatípusban egyre kevesebb gyerek tanul. Néhány éve még 50 000 elsős volt, az idei évben pedig már csak 30 000. Én ezt nagyon sajnálatosnak tartom, és nem elsősorban a mi üzleti szempontjaink miatt. Mind több olyan tanulót vesznek fel gimnáziumba és szakközépiskolába, aki nem tud megfelelni az ottani követelményeknek, így két szék között a földre kerül, hiszen ott nem végez, és egy-két évi bukdácsolás után már eszébe sincs elkez-den a szakiskola első osztályát.

Meg kell említenem még matematika-sorozatunkat, mely átfogja az általános iskolát, a szak-iskolát és a gimnázium valamennyi évfolyamát.

E: A szakképző iskolák számára is közismereti könyveket készítenek?

S I: Közismereti könyveket gyártunk, de nagy verseny alakult ki ezen a területen is. Mi arra törekünk, hogy a szakiskolák két évfolyamának anyaga egy kötetben legyen, mert ez esetben a tanár bármikor ismételhet, a tanuló pedig szükség esetén visszalapozhat. Köteteink terjedelme nem túl nagy, lehetőség szerint csak a legfontosabb információkat tartalmazzák. A másik koncepcionális kérdés, hogy erőteljesen tagoltak legyenek a leckék. Kiemeljük a legszükségesebb dolgokat azoknak a tanulónak a számára, akik a lényeget akarják és tudják csak elsajátítani. minden lecke előtt átismételjük azokat a dolgokat, melyek feltétlenül szük-ségesek az új ismeretek befogadásához.

E: Szakmai könyveket nem készítenek?

S I: Szakmai könyveink nincsenek. Ezek elkészítésére pályázatokat írnak ki időnként, mi eze-ken eddig nem vettünk részt.

E: Meglátása szerint vannak-e olyan tankönyvek a piacon, amelyek nem igazán korszerűek tarta-lomban, színvonalban, különben?

S I: A tartalmi korszerűtlenséget tartom igazán nagy hibának. Korszerűtlenségen azt is értem, ha egy-egy tankönyv túl sok információt zúdít a gyerekekre. Ilyen könyvből rendkívül sok van, pedig ezeket csak a jó képességű gyerekek használják eredményesen. Kisebb lenne baj, ha a pedagógusok kellőképpen szelktálnának a tananyagban, hiszen a tankönyv elvileg csak egy segédsköz. Rendkívül fontos a tanár személye, annak megbecsülése, szakmai hozzáértése. Ma erről sokkal kevesebb szó esik, mint a tankönyvekről. A jó tanár minden helyzetben úgy igyekszik tanítani, hogy a segédeszközököt a saját gondolataihoz, ismeretei-hez illeszti. Régen rossz, ha olyan részletességgel készítünk egy tankönyvet, hogy az szamár-vezetőként funkcionáljon a tanár számára. Ma is nagyon sok a kiváló pedagógus. Az anyagi megbecsülés hiánya az, ami az utóbbi évtizedben sok kárt okozott a hazai oktatásnak. A pedagógusnak kevesebb energiája jut az oktatásra, felkészülésre, a szakmai újdonságokkal való lépéstartásra. Számos más munkát elvállal, mert megélhetését biztosítania kell. Biztos

vagyok benne, hogy a pedagógusképzés korszerűsítése, valamint a tanárok megbecsülése ebben sokat segíthetne, és akkor kevésbé lenne fontos az, hogy milyen is egy tankönyv. Néhai osztályfőnökön a rendkívül rossz, valótlanságok tömegét tartalmazó történelemkönyvből is csodálatosan tanított, igaz ugyan, hogy a szöveg felét kihúzatta, és a margót teleírtuk. Akkor ehhez nem volt elég a magas szintű szakmai tudás, nem kevés bátorság is szükségtetett. Ma ez utóbbira nincs szükség, csakis szakmai magabiztoságra. Nevelési szempontból is helyes, ha bátran hozzájárunk a tankönyv szövegéhez, hiszen tanítványainkban ezáltal azt tudatosítjuk, hogy a leírt szöveggel nem kell feltétlenül egyetértenünk. A kritikus szemlélet tanulóinkba plántálása elengedhetetlen, hiszen hihetetlen mértékben felgyorsult világunkban a ma kinyomtatott ismeret még a nyomdafesték megszáradása előtt válhat elavulttá.

(Az interjút Györgyi Zoltán készítette)

„Minél több kiadót tudok vinni, annál jobb”

Géringer Ferenc tankönyvterjesztő vállalkozó

Educatio: Kérem, mutatkozzon be!

Géringer Ferenc: 1991-től foglalkozom mindenféle könyvek terjesztésével: szépirodalom, képzőművészeti, tankönyvek, talán csak ponyairodalommal nem. Korábban oktatás-technikusként dolgoztam Szombathelyen, egy gimnáziumban. Már ott is tankönyveztem, és úgy gondoltam, hogy belevágok és megpróbálom főállásban ezt csinálni. Egyéni vállalkozóként kezdtettem, aztán 1995-ben bt-vé alakultunk, de ennek nincs túl sok jelentősége, csak formai változás volt.

E: Mikor lettek alkalmazottai és jelenleg hányan dolgoznak Önnek?

G F: Két évig teljesen egyedül csináltam. Ez volt a feltérképezés időszaka, a kapcsolatok kiépítése. Aztán nyitottam a főiskolán egy üzletet, és így fokozatosan bővítettem a tevékenységet. 1994-ben lett alkalmazottam, aki a főiskolai jegyzetboltban dolgozott. Aztán a városban is nyitottam egy tankönyvboltot 1995-ben, és oda is kellett egy munkatárs. 1997-ben nyitottam a harmadik üzletet, amely kifejezetten szakkönyveket árusít (pl. pénzügyi, műszaki, számviteli számítástechnikai könyveket). Röviden ennyi a cégem története.

E: Hány kiadóval állnak kapcsolatban?

G F: Ezt nem tudom megmondani. Csak tankönyvkiadóval minimum százzal.

E: Mekkora könyvmennyiséget forgalmaznak?

G F: Vas és Zala megyében végzem a terjesztést, korábban csak Vas megyében voltam jelen. Később 1993/94-ben Zala megyében is lett pár iskolám, ami aztán bővült. Most már négy éve csinálom mindkét megyét. mindenféle iskolában megfordulok, általános iskola, szakképző iskola, gimnázium. És persze ott van a főiskola is. Természetesen nem minden iskolába viszem én a könyveket. Emellett a tanfolyami oktatásban is jelen vagyunk, pl. pénzügyi tanfolyamokhoz viszünk könyveket. Ezek a Pénzügyi és Számviteli Főiskola és a TIT közös tanfolyamai. Emellett nyelviskolákat is ellátunk. Tehát a tankönyvellátás nemcsak a közoktatásra vonatkozik, hanem az egyéb képzésekre is.

E: Ez hogyan működik, Ön „házai” a kiadóknál és az iskoláknál is?

G F: Persze. Az iskolákhoz már nem egyedül megyek, mert nem bírnám. Itt nagyon egy időszakra koncentrálódik a megrendelés, mivel december-januárban dől el, hogy az iskolák